

prvým ústním jednáním žalobkyně v přípravném spisu svůj žalobní nárok rozvedla tak, že jde o několik pohledávek 20.000 Kč nepřevyšujících.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, by o odvolání znovu jednal a rozhodl.

Důvody :

Žalující firma uvedla v žalobě toliko, že jí žalovaní dluhují z obchodního spojení 40.271 Kč 65 h ke dni 19. srpna 1930. Z tohoto údaje nebylo zjevno, zda jde o pohledávku, která vznikla sice po částech, ale z téhož skutkového a právního důvodu (na př. z jednotné smlouvy dodávací po částech plnění), v kterémž případě by se tyto dílčí pohledávky podle § 55 j. n. sčítaly, což by bylo rozhodné také podle § 7 a) j. n. pro působnost senátu. V přípravném podání učiněném před prvním ústním jednáním specifikovala sice žalující firma své pohledávky, ale zmiňuje se tam opětovně o kontokorentu a vysvětluje, ze kterých částek zažalovaná suma vznikla, takže zase nebylo zjevno, zda jde snad jen o běžný účet, při čemž jednotlivé položky neztrácejí své samostatnosti (rozh. čís. 9949 sb. n. s.), či o pravý kontokorent (čl. 291 obch. zák. a rozh. čís. 5850), při čemž rozhoduje jen saldo jako jediná a jednotná pohledávka konečná. Ale i kdyby se dalo z přípravného podání usuzovati, že šlo o samostatné položky, nerozhodovala doba, kdy podání došlo k soudu, nýbrž kdy bylo již po začátku ústního jednání předneseno (§ 7 a) odst. 1 j. n. a § 177 c. ř. s.) a o nějakém obmezení na částku 20.000 Kč nepřevyšující až do počátku ústního jednání (§ 7 a) odst. 1 j. n.) nelze tu vůbec mluvit. Začal tedy právem senát jednati o celkové žalobní sumě 40.271 Kč 65 h. Jak se věc dále vyvinula, jest pro obsazení soudu již nerozhodné.

Čís. 14681.

Smluvní úředník obce ustanovený v hospodářském podniku obce (pohřebním ústavu) jest obchodním pomocníkem.

Postup při zrušení jeho služebního poměru, mělo-li podle smlouvy služební o tom, zda důvody propuštění ve smlouvě uvedené jsou opodstatněny, rozhodovati obecní zastupitelstvo po předchozím posudku městské disciplinární komise k návrhu městské rady, byl-li však pro obec zatím ustanoven vládní komisař. Oprávnění vládního komisaře. Právní povaha obecní disciplinární komise.

Zaměstnanec předčasně propuštěný ze služby může žádati na zaměstnavateli, aby mu nahradil, co vynaložil na příspěvcích sociálního pojištění, aby si zachoval výhody pojištění.

(Rozh. ze dne 8. listopadu 1935, Rv I 1097/35.)

Žalobce byl smluvním úředníkem žalované obce. Služební smlouva byla s ním uzavřena na deset let, při čemž bylo ujednáno, že služební poměr může žalovaná zrušiti okamžitě jen z důležitých důvodů ve

smlouvě výslovně uvedených a to obecním zastupitelstvem po předchozím posudku městské disciplinární komise po návrhu obecní rady. Proti žalobci bylo zahájeno trestní řízení pro podezření braní úplatků v případě firmy G. Řízení to bylo zastaveno. Vládní komisař, jenž zatím byl v čelo žalované dosazen zemským úřadem, předložil tento případ k posudku disciplinární komise, jež vyslovila mínění, že nelze dojíti pro pochybnost případu k závěru, že jest dán důvod k zrušení služebního poměru se žalobcem. Vládní komisař služební poměr přes to se žalobcem zrušil. Žalobě na zaplacení služebních požitků do uplynutí jeho služebního poměru, jakož i náhradu škody vzniklé mu tím, co musil vynaložiti, by si tak zachoval výhody sociálního pojištění, proti níž uplatňovala žalovaná i jiné poklesky, jichž prý se žalobce dopustil, bylo nižšími soudy vyhověno.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a uložil mu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody :

Podle smlouvy z 25. září 1924 před uplynutím desetileté smluvní doby mohl býti žalobce obcí ihned propuštěn z důvodů v bodě 14. smlouvy vytyčených, a bylo ve smlouvě vymíněno, že o tom, zda jeden z těchto důvodů jest opodstatněn, rozhoduje soudní rozsudek, anebo, nejde-li o trestný čin soudně stíhatelný, obecní zastupitelstvo po předchozím posudku městské disciplinární komise k návrhu městské rady. Vládní komisař žalované obce uvědomil žalujícího dopisem z 18. září 1933, že vzhledem k ustanovení bodu 14. dotčené služební smlouvy rozvažuje žalobcův služební poměr dnem 30. září 1933 proto, že žalobce si dal od firmy K. G. poskytnouti nedovolenou provisi. V tomto přípisu bylo zvlášť uvedeno, že městská disciplinární komise podala v zasedání dne 12. září 1933 posudek podle bodu 14. smlouvy nutný. Žalobce jako smluvní úředník žalované obce, ustanovený v hospodářském podniku obce, podléhá zákonu o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910 čís. 20 ř. z. Právo žalované propustiti žalobce (zaměstnance) ze služby, bylo smluvně omezeno ve dvou směrech. Obsahově tím, že tohoto práva může obcí býti použito jen z určitých důvodů ve smlouvě stanovených, a formálně, že třeba oznámiti disciplinární komisi důvody zamýšleného propuštění a vyčkati její posudek o nich. Netřeba sice disciplinárního nálezu, jímž by bylo vázáno obecní zastupitelstvo, avšak nelze se obejti bez posudku disciplinární komise, neboť dotčeným ujednaným formálním postupem měla právě býti zaručena vyšší přesnost a důkladnost při posouzení případného služebního poklesku zaměstnancova. Z toho je zřejmo, že propuštění jest jen tehdy platné, stalo-li se z důvodů disciplinární komisi oznámených, o kterých byl vyžádán její posudek, a že v tomto konkrétním případě neplatí zásada, že k ospravedlnění propuštění mohou býti za sporu uplatněny všeliké důležité důvody propouštěcí, třebas zaměstnanci před tím nebyly sděleny, nebo propuštění nebylo vůči němu o ně opřeno, nýbrž jinak odůvodněno. V souzené věci bylo ovšem zastupitelstvo žalované obce rozpuštěno zemským úřadem a pro obec ustanoven vládní komisař (§ 106 obecního zřízení českého). Ge-

rent pro správu obecních věcí ustanovený má povahu orgánu prozatímního, jehož úkolem může být, nemá-li základní myšlenka samosprávy obecní být porušena, jen péče o to, aby opatřena byla běžná správa věcí obecních, kdežto opatření mimořádné nepatří zásadně k působivosti prozatímního správce, leč by šlo o opatření nevyhnutelná a neodkladná. Než ani zřízením prozatímní správy, jejímž předním úkolem jest udržeti pořádek ve věcech obecních, nejsou vyloučena opatření byť povahy mimořádné, je-li jich třeba k odvrácení škod zájmům obce hrozících. Gerenta jest tudíž pokládati za oprávněného, by propustil obecního zaměstnance ze služeb obce, byly-li splněny předpoklady pro okamžité zrušení služebního poměru. V souzené věci náleželo k těmto předpokladům okamžitého propuštění zaměstnance, aby se jednak žalobce dopustil některého ze služebních poklesků ve smlouvě vytčených, jednak aby si gerent obecní správy vyžádal o tomto poklesku posudek disciplinární komise. Tento posudek bylo nutno si vyžádati, i když obecní zastupitelstvo bylo zemským úřadem rozpuštěno a disciplinární komise, již zvolilo obecní zastupitelstvo na dobu své působnosti (§ 15 zák. z 29. května 1908 čís. 35 z. z. pro Čechy v doslovu zákona čís. 443/19 sb. z. a n.) již právně neexistovala. Na prozatímního správce přecházejí sice — v rozsahu svrchu uvedeném — funkce všech orgánů samosprávy obecní (starosty, obecní rady a obecního zastupitelstva), avšak nikoli též funkce disciplinární komise. Tato komise musí být podle zákona z 29. května 1908 čís. 35 z. z. pro Čechy v doslovu zákona čís. 443/19 sb. z. a n. obligatorně zřízena, má určité zákonem jí předepsané úkoly a neskládá se jen ze členů obecního zastupitelstva, neboť mohou a mají být za členy této komise ustanoveny i osoby cizí, práva znalé a do komise musí být zvoleni jako členové i dva úředníci samosprávních ze čtyř osob obecním úřednictvem zastupitelstvu navržených (§ 15 cit. zákona a prov. nařízení ze dne 22. listopadu 1920 čís. XV. z. z. pro Čechy). Z tohoto sestavení disciplinární komise, z její povahy a jejího úkolu plyne zřejmě, že tu nejde o takovou komisi obecní, jakou má na mysli § 9 zák. čís. 75/19 sb. z. a n., kterou může zřídit obecní zastupitelstvo k přípravě přednětů jednání zastupitelstva a pro správu některých odvětví hospodářství, a nelze tedy ani schváliti názor dovolatelčin, že též funkce disciplinární komise přešla na vládního komisaře. V souzené věci nešlo o pragmatikálního úředníka, nýbrž o smluvního zaměstnance obce. Žalobce měl smluvní nárok, aby před propuštěním ze služeb obce byl zachován určitý smlouvou zaručený formální postup a nemohl o tento soukromoprávní nárok být připraven ani veřejnoprávním úředním zásahem, jakým bylo rozpuštění obecního zastupitelstva a ustanovení vládního komisaře. Pokud si však vládní komisař žalované obce nevyžádal disciplinární komise také pro jiný služební pokles žalobcův, než pro přijetí provise od firmy K. G. a pokud v důsledku toho disciplinární komise se nezabývala jinými služebními poklesky žalobcovými a o nich nepodala posudek, nebyla žalovaná obec oprávněna je uplatňovati ani za sporu, jako důvody propouštěcí. Vládní komisař, jenž nahrazuje i obecní zastupitelstvo, mohl sám ustanoviti disciplinární komisi povolanou k podání posudku o žalobcově služebním poklesku jí oznámeném (přijímání provise) a to obdobně podle předpisů platných pro obecní zastupitelstvo. Učinil-li tak tím způsobem, že si vyžádal po-

sudek od dřívější disciplinární komise (zvolené ještě rozpuštěným obecním zastupitelstvem), ustanovil zároveň tím dřívější členy komise za členy jím povolané disciplinární komise, k čemuž byl oprávněn. Ostatně žalobce ani proti způsobu ustanovení disciplinární komise gerentem ve sporu nečinil námitky. Jde již jen o to, zda služební poklesek, o němž si gerent vyžádal posudek (přijímání provise od firmy K. G.), opravňoval vládního komisaře k tomu, by žalobce propustil ze služeb žalované obce. Skutková zjištění, jež v tomto směru učinil první soud, byla v odvolání žalované obce napadena pro kusost řízení a nesprávné hodnocení důkazů a byly obcí v odvolacím řízení učiněny různé důkazní návrhy, jimž odvolací soud nevyhověl. Odvolací soud nedbal předpisu § 33 zákona č. 131/31 sb. z. a n., že ve sporech o hodnotu vyšší než 300 Kč projednává se věc před odvolacím soudem znovu v mezích určených návrhy stran v odvolání a že o řízení před odvolacím soudem platí obdobně ustanovení civilního soudního řádu o řízení před soudy první stolice jako soudy procesními. Odvolací soud provedl totiž řízení v podstatě podle předpisů čtvrté části civilního řádu soudního o opravných prostředcích (§§ 461 a násl. c. ř. s.), ač jejich použití není přípustné ve sporech pracovních, jde-li o předmět sporu 300 Kč převyšující, a neprovedl zejména důkazy, jichž bylo třeba k vyřízení uplatňovaného odvolacího důvodu nesprávného hodnocení průvodů. Právem vytýká tudíž dovolatel odvolacímu řízení vadnost a neúplnost (čís. 2 § 503 c. ř. s.). Věc není z tohoto důvodu zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s. a § 35 zák. č. 131/31 sb. z. a n.) a musila tedy býti vrácena odvolacímu soudu, by o ní dále jednal a vydal rozhodnutí nové. Pokud se týče výše požadované náhrady, nebyla zjištění prvního soudu o výši žalobcových požitků napadena odvoláním a žalovaná ničím nedolíčila, že žalobci — až na příspěvky k sociálnímu pojištění — bylo něco přisouzeno, nač neměl nárok. Povšechná výtky bez speciálního provedení nestačí, a nestačí ani v dovolání. Kdyby soud dospěl k závěru, že žalovaná žalobce předčasně ze služby propustila a že zavinila tím zároveň, že žalobce předčasně (před řádným uplynutím služebního poměru) pozbyl i výhod sociálního pojištění, jemuž povinně podléhal, a na žalovanou, ač byla smluvně k tomu povinna, — jak zjištěno — příspěvky k tomuto pojištění již nezapravila, mohl by žalobce žádati náhradu škody (§ 29 cit. zák. slova »bez újmy případných dalších nároků na náhradu škody«) na obci, aby mu totiž nahradila to, co musil vynaložiti, aby si tak zachoval výhody dotčeného sociálního pojištění.

Čís. 14682.

Nepřípustnost pořadu práva pro nárok zaměstnance městské obce se zvláštním statutem proti této obci na náhradu škody vzniklé mu neplněním naturálních požitků, na něž měl podle služební pragmatiky nárok.

(Rozh. ze dne 8. listopadu 1935, R II 270/35.)

Žalobce byl úředníkem žalované obce, pro niž platil zvláštní statut ze dne 20. ledna 1867 č. 5 z. z. moravského. Podle usnesení městského zastupitelstva žalované obce a dekretu ze dne 28. dubna 1914 platily